

מקום שיש צוואה, יש קרובים – על צוואות נוטריוניות ודמנציה / עו"ד דורון אפיק

הורים בדרך כלל רוצים לוודא שבוודאי בחייהם, אך גם לאחר מותם, היחסים בין ילדיהם יהיו יחסים טובים ואוהבים, אולם צוואות וירושות הן אחד הגורמים הגדולים לסכסוכים בין בני משפחה. כתיבת צוואה ברורה ובאופן שלא ניתן יהיה לתקוף אותה בעתיד היא דבר חשוב ביותר כדי למנוע סכסוכים. במקרים כגון אלה, הצוואה הנוטריונית היא כלי יעיל ביותר, ביחוד כאשר המצווה מבוגר או כשמצבו הרפואי מתחיל להידרדר.

אישה בת 100 מזמנת נוטריון לביתה; היא מציגה לו חוות דעת פסיכוגריאטרית בת מספר ימים המראה כי היא כשירה לכתוב צוואה; יושבת איתו לבדה; מסבירה לו שהיא רוצה את כל רכושה לתת לאחד הבנים (ולא לשלושת האחרים) והנוטריון מכין צוואה וחוזר שוב לביתה כדי להחתים אותה עליה. זמן קצר לאחר מכן האשה הולכת לעולמה ואחד הילדים אשר הודר מהצוואה טוען כי היא פסולה, בין היתר מכיוון שהאשה לא היתה כשירה להכין צוואה בשל מצבה הדימנטית. אלה הנסיבות של פסק דין שניתן בבית המשפט לעניין משפחה בתל אביב באפריל, 2021. באותו מקרה אכן היה ניסיון לכתוב צוואה נוטריונית, כאשר על אף שהנוטריון לא הקפיד על דרישות החוק, בית המשפט כיבד את הצוואה כלשונה.

חוק הירושה הישראלי מאפשר יצירה של צוואה נוטריונית, אשר מעמדה חזק משמעותית ממעמדה של צוואה רגילה, ביחוד כאשר קיים חשש שמישהו עלול לנסות לתקוף את תקינות הצוואה בטענה לפיה המצווה לא היה כשיר בנפשו בעת שכתב את הצוואה. אפשרות תקיפה זו קיימת בעיקר כאשר היורשים אינם ביחסים טובים מלכתחילה או כאשר המצווה בגיל מבוגר וקיים חשש של טענה עתידית כי היה דימנטי בעת כתיבת הצוואה ועל כן הצוואה פסולה בשל טענה של היעדר כשרות משפטית של המצווה. בהקשר זה חשוב לציין, כי כאשר המצווה מבקש לערוך צוואה נוטריונית כשהוא מאושפז בבית חולים או מרותק למיטתו (גם אם הוא יכול לקום ממיטתו באמצעות סיוע), לא ניתן לבצע צוואה נוטריונית אלא אם ניתנה תחילה לנוטריון תעודה רפואית שהוצאה על ידי רופא ביום עריכת הצוואה ובה מאשר הרופא שהמצווה כשיר לעשות כן.

הליך יצירת הצוואה הנוטריונית שונה מהליך יצירת צוואה רגילה והוא דורש מהנוטריון להקריא את הצוואה למצווה, לוודא הבנתו את תוכנה ולוודא את כשרותו המשפטית של המצווה לעשות צוואה. במקרה המתואר מעלה הנוטריון התבסס על תעודה רפואית בת מספר ימים ועל כן הצוואה לא עמדה בתנאים של צוואה נוטריונית אבל למרות זאת בית המשפט נתן לה, בסופו של דבר, תוקף.

מקרה זה מחזק עוד יותר, לא רק את הצורך ביצירת צוואה נוטריונית (ולא צוואה רגילה) במקרים בהם קיים חשש לסכסוך עתידי, כך גם את הצורך להשתמש בנוטריון בעל ניסיון, אשר יוכל לסייע למצווה ליצור צוואה ברורה, אשר לא תהיה בעתיד בעיה ליישם אותה גם לאחר שיינתן לה תוקף. צוואה נוטריונית נכונה היא צוואה שכמעט ולא ניתן יהיה עתיד לתקוף אותה בטענות של פגמים בכשרות המצווה או פגמים בצוואה או בהליך כתיבתה.

עו"ד דורון אפיק הינו נוטריון ועורך דין המוסמך בישראל ובניו יורק והוא השותף המנהל של משרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com) המתמקד בהנפקות באוסטרליה, דיני חברות, דיני מקרקעין, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, מימון ומשפט ימי ואף הרצה בתחומי מומחיותו, לרבות במסגרת תואר מנהל עסקים Executive MBA באוניברסיטה העברית בירושלים. עו"ד אפיק בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גישור ובוררות) ומשמש גם כבורר וכנאמן בנאמנויות ישראליות ובינלאומיות. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המתמחה בתחום זה בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו. לפרטים נוספים: 03-6093609, או באמצעות הדואר האלקטרוני: afiklaw@afiklaw.com.

Where there is a will, there are relatives - on notarized wills and dementia /Doron Afik, Esq.*

Parents usually want to make sure that certainly during their lives, but even after their demise, the relationship between their children will be a good and loving relationship, however wills and inheritances are one of the major causes of conflicts between family members. Writing a clear will and in a way that cannot be attacked in the future is a very important thing to avoid conflicts and this is where the notarial will comes into the picture as a highly effective tool, especially when the testator is older or when her medical condition begins to deteriorate.

A 100-year-old woman summons a notary to her home; She presents him with a several-days-old psychogeriatric opinion showing that she is qualified to write a will; Sits with him by herself; Explains to him that she wishes to bequeath all her property one son (and not to the other three) and the notary prepares a will and later revisits her to her sign it. Shortly thereafter the woman dies and one of the children who was excluded from the will contends that the will is invalid, partly because the woman was not qualified to make a will due to her demented status. These are the circumstances of a verdict given by the Tel Aviv Family Court in April, 2021. In that case there was indeed an attempt to write a notarized will, the notary did not comply with the requirements of the law but nevertheless the Court ordered that the will is valid.

The Israeli Inheritance Law allows the creation of a notarized will, which has a significantly stronger status than an ordinary will, especially when there is a fear that someone may try to attack the validity of the will on the grounds that the will was not mentally competent when making the will. This possibility of attack exists mainly when the heirs are not in a good relationship in the first place or when the testator is of old age and there is a fear of a future contention that she was demented at the time of making the will and therefore the will is invalid due to lack of legal capacity. In this context it is important to note that when the testator is hospitalized or confined to her bed (even if she can get out of bed with assistance), a notarized will cannot be made unless the notary has first been issued a medical certificate by a doctor as at the date of executing the will, in which the doctor confirms that the testator is of legal capacity to make a will.

The procedure for creating a notarial will is different from the procedure for creating a regular will and it requires the notary to read the will to the testator, make sure she understands the content thereof and verify the legal capacity of the testator to make a will. In the case described above the notary relied on a medical certificate which was several days old and therefore the will did not meet the terms of a notarized will but nevertheless the Court eventually gave it validity.

This case further strengthens not only the need to create a notarized will (and not an ordinary will) in cases where there is a fear of a future dispute, but also the need to use an experienced notary who can assist the testator to create a legible will, which will not cause issues the future, once it is probated. A proper notarial will is a will that can hardly be attacked in the future on the grounds of defects in the capacity of the testator or defects in the will or in the process of writing it.

*Doron Afik, Esq. is a notary public and an attorney admitted to practice in Israel and New York and is the managing partner of Afik & Co., Attorneys and Notaries (www.afiklaw.com). Doron served an adjunct professor at Hebrew University Doron teaches Mergers and Acquisitions as part of the EMBA program. Doron's practice focuses primarily on Australian IPO's, international transactions, including mergers and acquisitions, dispute resolution and issues of public law. He is a graduate of a European Union alternative disputes resolution course and the ICC Master Class for arbitrators and also serves as arbitrator. For additional details: +972-3-6093609 or at the e-mail: afiklaw@afiklaw.com